

Zeitschrift: Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)
Herausgeber: Romania (Societat de Students Romontschs)
Band: 79 (1997)
Heft: 6

Artikel: La malsogna dil pugn en sac
Autor: Monn, Alexi
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-881663>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 01.04.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

La malsogna dil pugn en sac

Ella tiara dils uauls regeva inagada in retg. Il pli remarcabel da quei era ch'el fuva vegnius eligius dil pievel. Il retg mirava ch'ei mondi bein cun sias subditas e ses subdits. E perquei mava ei era bein cun el. El regeva en atgna reschia, pia fageva el quei ch'il retg dad atgna grazia fa era. El veva bein ministers e ministras, cussegliadras e cussegliaders, quels „schavan“ denton far il retg la lavur. El cumprava rauba, vendeva ella cun gudogn, baghegiava vias, scarpava giu baghetgs e reconstrueva puspei baghetgs. El incassava taglias e taxas. Detg cuort e bein, el mirava che l'economia marschi, che sia tiara flureschi. Il retg mirava pil beinstar da ses subdits. A lezs, silmeins ad entgins da quels, plascheva quei mo empau. Els vesevan ch'il retg profitava era sez, ch'el saveva adina puspei engrondir siu casti. Che sia parentella, ils ducas, prencis e princessas profitavan era. Els, ils subdits, eran dil meini ch'els sezs profiteschien memia pauc. Perquei han els entschiet a serebalzar, denton - sco quei era usit ella tiara dils uauls - buca aviartamein. Els fagevan la giatta morta e pugn en sac. Els levan buca pli pagar la taglia, la dieschma al retg. Il retg denton ha - e quei fa in bien retg - senti che ses subdits eran buca cuntents (forse veva el era mo ses informaturs - quei ch'in bien retg ha par'ei era). Ed el ha - sco el ha adina fatg quei - priu sia decisiun. El ei sepresentaus avon il pievel ed ha detg: „Vus essas buca pli cuntents cun mei, Vus temeis che jeu profiteschi memia fetg da miu post. Sco bien retg eis ei denton impurtont per mei, che Vus seigies cuntents.“ Quels che fagevan pugn en sac schevan - naturalmein sut vusch -“clar, ussa ha el profitau avunda, schiditg ch'el ha saviu far sco'l leva, eran nus cuntents...“. Basta - en mintga cass ha il retg mess a disposiziun siu post e detg ch'il pievel dueigi eleger in successur.

Denton ussa han ils problems pér entschiet. Il pievel ha encuretge ed encuretge ina successura ni in successur. Denton negin che leva

surprender la responsablidad pil reginavel. U che la dunna lubeva buca, ni ch'ins veva buca peda ni ni ni ni .... En mintga cass era ei stau pli lev da criticar e far pugn en sac che da sorprender sez responsablidad.

Cun ditg encurir han els lu tuttina anflau in vegliuord cun barba grischa e cana crutscha ch'ei staus promts da sorprender la responsablidad e manischar la barca. El hagi grad nuot pli perdert da far, ed il tetel da retg maunchi aunc en siu palmarès, gie insumma, in retg hagi gie buca da far la massa. Detg cuort e bein - igl um ei vegnius eligius cun laud e gloria retg dalla tiara digl uaul. E pren mira, in onn varga, dus onns vargan e nuot schabegia, negin baghegia, negin scarpa giu baghetgs e reconstruescha els, nuot marscha, l'economia entscheiva a pitir ed aschia era ils subdits. Sez veva il retg neginas ideas, e sch'enzatgi leva far zatgei, stueva il retg sclarir gl'emprem, dumandar, secussegljar. El scheva ch'el seigi halt per la democrazia, perquei leva el buca vegnir numnaus pli retg mobein president. Mintga decisiun vess il parlament giu da prender, lez ei sco igl ei (parlament = parlare = tschintscherlem) adina promts da far discussiuns, denton decisiuns? Mintga caussa pli difficila mava en ina prepreconsultaziun, ils resultats dalla prepreconsultaziun mavan en ina preconsultaziun e quels dalla preconsultaziun en ina consultaziun e tochen ch'il pievel vess giu da decider en ina votaziun era la sligiazion buca pli actuala. Tut ses subdits pitevan, fagevan pugn en sac e selamentavan - naturalmein mo sut vusch.

Entgins valerus, prencis, ducas, conts e contessas levan far turnar igl anteriur retg. Denton lez leva buca pli. Cunquei ch'el veva tschentau a sesez ina buna basa economica sco retg (detg maltschec, fatg magliacs), ha el era giu success sco anteriur retg ed actual cont dalla muschna sut. Aschia ha el buca giu da basegns da reconquistar siu reginavel.

E sch'il tschuppel valerus ha buca anflau - naturalmein tut el zuppau - ina successura ni in successur pil president va tut aunc adina sco ei po, forse schizun alla calicutta.

E tgei che quei ha da far cun mals e malsognas. Ein la malcun-
tientscha, la scuidonza ed il pugn en sac buca ina malsogna
derasada? Co schevan nos babuns? Cul pugn en sac san ins buca
tonscher il maun per anflar buns retgs.